

31 maart 2009, De Reehorst te Ede

Oogst

Implementatie 1-zorgroute in PO: ervaringen en resultaten

Arjan Clijsen

KPC Groep

Passend onderwijs

***Van bestuurlijke drukte naar een inhoudelijke
kwaliteitsslag, waarin de leraar centraal staat***

Waarom 1-zorgroute?

Vragen uit de praktijk

- Hoe stem ik mijn onderwijs af op de onderwijsbehoeften van dit kind?
- Hoe ga ik op een haalbare manier om met de grote verschillen tussen de leerlingen in mijn groep?
- Hoe kunnen we de leraar hierbij in school ondersteunen?
- Hoe kan de kwaliteit van de onderwijszorg in onze school verbeterd worden?
- Hoe kan in regio de schoolinterne en de schoolexterne zorg goed en effectief op elkaar afgestemd worden?

Doelgroep 1-zorgroute

Project WSNS plus

- Basisscholen
- Scholen voor speciaal basisonderwijs
- Samenwerkingsverband WSNS/Regio passend onderwijs (actoren in de bovenschoolse onderwijszorg)

Doelen en uitgangspunten 1-zorgroute

- Afstemming onderwijs op de onderwijsbehoeften van de leerlingen, uitgaan van positieve kwaliteiten
- Preventief en proactief denken en handelen
- Werken met groepsplannen: doelgericht omgaan met verschillende onderwijsbehoeften in een groep
- Impulsen om de kwaliteit van het onderwijs en de zorg in school te verbeteren
- Leraar is verantwoordelijk
Intern begeleider is coach

Doelen en uitgangspunten 1-zorgroute

- Stappen in onderwijs en zorg zijn transparant: Wie doet wat wanneer? Met welk resultaat?
- Ouders zijn een belangrijke partner van school
- Leerling wordt actief betrokken
- Goede afstemming tussen de schoolinterne en de schoolexterne zorg (samenwerking in SWV/regio)

1-zorgroute bestrijkt drie niveaus

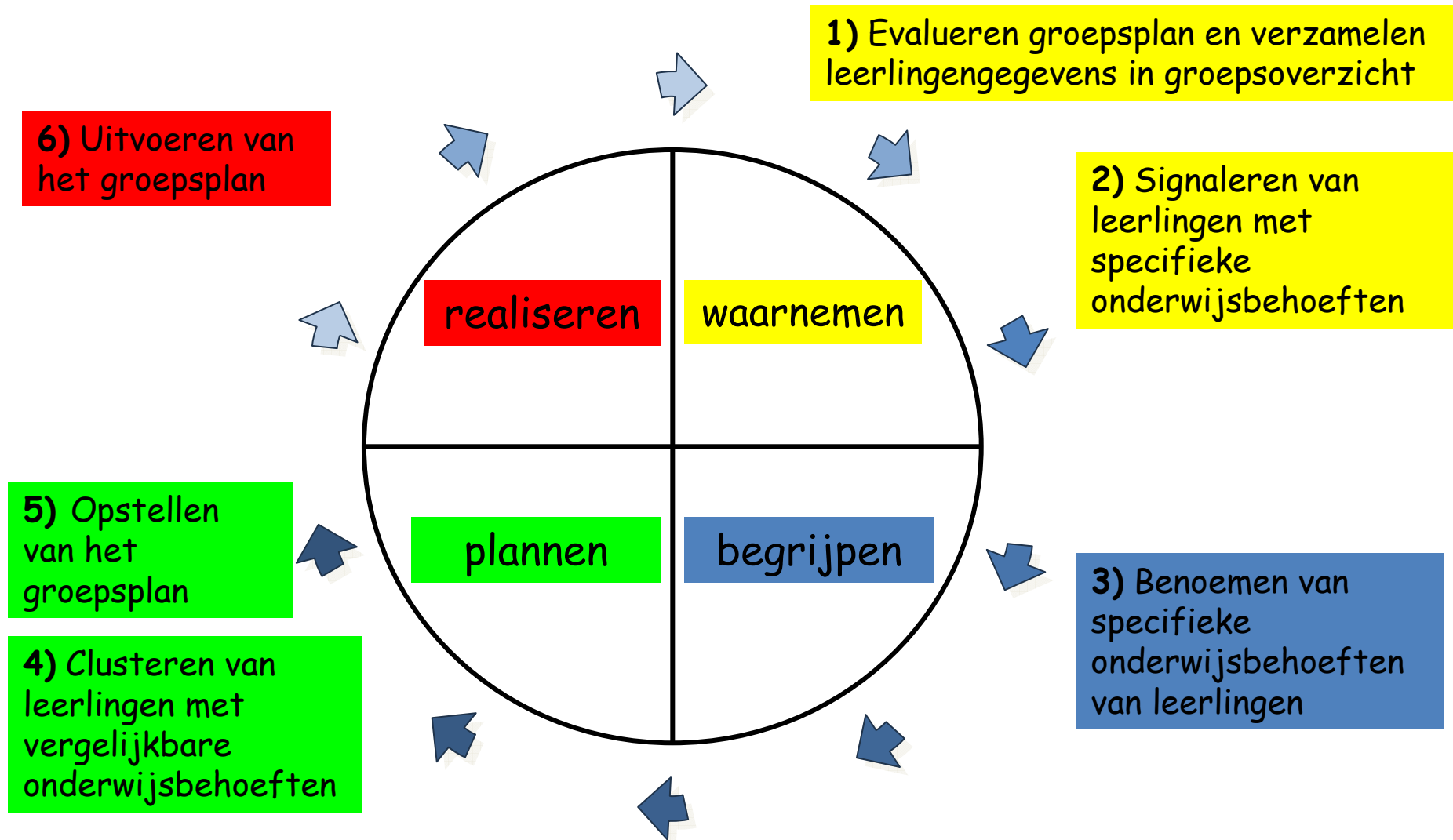
Integrale aanpak

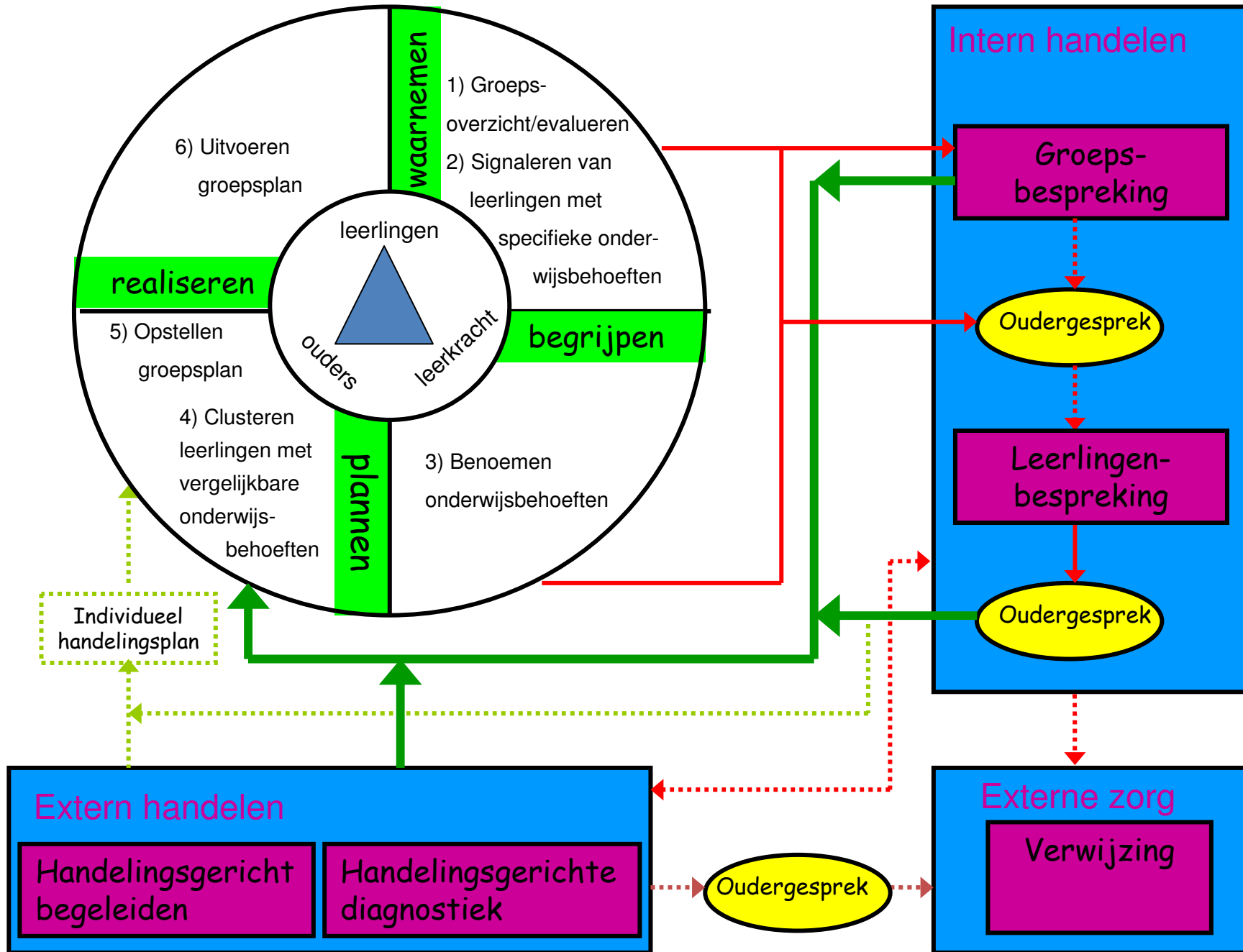
- Groepsniveau
- Schoolniveau
- Bovenschools niveau

Handelingsgericht werken in de groep staat centraal

Handelingsgericht werken

Invoering 1-zorgroute in school

Initiatief wordt vaak door SWV genomen

Meerjarig traject in school

Eerste invoeringsjaar gestart met één vakgebied

Vier fasen

- 1 Oriëntatie in team
- 2 Voorbereiding
- 3 Implementatie cyclisch werken (inclusief besprekingen)
- 4 Monitoren, evalueren, bijstellen en borgen

Maatwerk per school:

elke school zet eigen accenten en prioriteiten

Onderzoek

A graphic of a water splash with three droplets falling from the top and a larger splash at the bottom, set against a background of light blue and orange curved shapes.

Vier basisscholen

Drie scholen voor speciaal basisonderwijs

Twee samenwerkingsverbanden WSNS

Instrumenten

Vragenlijsten

Interviews

Klassenobservaties

Analyse van groepsoverzichten en groepsplannen

Onderzoek wordt in 2009 en 2010 voortgezet

Eerste ervaringen en resultaten (1)

- Benoemen van onderwijsbehoeften leidt tot meer reflectie op onderwijsaanbod. Het is de moeilijkste stap, waar leraren veel ondersteuning bij nodig hebben.
- Leraren kijken anders naar kinderen. Meer aandacht voor positieve kwaliteiten.
- Verschuiving van curatief naar preventief handelen. Om proactief te handelen moet leraar zicht hebben op cruciale leermomenten in een leerlijn.
- Werken met veelheid aan individuele handelingsplannen is in praktijk onuitvoerbaar. Werken met groepsplannen is een goede insteek om met verschillen om te gaan.
- Clusteren van leerlingen leidt tot reflectie op differentiatievormen in de groep en in school.
- De zorg vindt steeds meer in de klas plaats.

Eerste ervaringen en resultaten (2)

- Groepsbesprekingen en leerlingenbesprekingen zijn essentiële schakels in cyclisch werken. Maak deze besprekingen handelingsgericht.
- Leraren voeren te weinig gesprekken met leerlingen.
- Het actief betrekken van de ouders komt in dit stadium nog onvoldoende van de grond.
- De stappen, beslismomenten, verantwoordelijkheden en taken in de onderwijszorg zijn duidelijker dan voorheen.

Afstemmen op onderwijsbehoeften

Suggesties en tips

- Let op éénduidig benoemen van onderwijsbehoeften
- Maak onderscheid tussen generieke en vakspecifieke onderwijsbehoeften van leerlingen
- Observaties en gesprekken met kinderen bieden méér handelingsgerichte informatie dan alléén toetsen
- Maak kind mede-eigenaar
- Scholing is gewenst bij gebruik van leerlijnen om doelen te stellen en zicht te krijgen op variaties in instructie, leerstof, werkvormen en aanpakken

Benoemen van onderwijsbehoeften

- 1 Welke doelen streef ik de komende periode voor deze leerling na?
- 2 Wat heeft deze leerling (extra) nodig om deze doelen te bereiken?

Pedagogische én didactische aspecten

Hulpzinnen benoemen van onderwijsbehoeften

Dit kind heeft

- een instructie nodig die
- opdrachten nodig die
- (leer)activiteiten nodig die
- feedback nodig die
- groepsgenoten nodig die
- een leraar nodig die

. . . om het gestelde doel te bereiken

Benoem de onderwijsbehoeften Joost

Technisch lezen

Joost is 10 jaar en zit in groep 5.

Hij beheerst AVI-niveau 3 en leest op AVI-niveau 4.

Joost spelt nog erg bij het lezen.

Het leestempo is daardoor erg laag.

Joost heeft veel vrienden en een goede omgang met de kinderen in zijn groep. Hij leest niet graag. Thuis pakt hij nooit een boek.

Zijn ouders willen hem graag helpen. Joost is gek op dieren.

Benoem de onderwijsbehoeften van Joost

Groepsoverzicht Technisch Lezen

Basisschool Driemaster

Groep: 4

Methode: Estafette

Naam leerkracht: Wilma

Datum: 26-1-2006

Naam leerling en	S	DMT 1, 2, 3 16-1- 07	AVI 8-12- 06	Observaties en gesprekken met kinderen	Onderwijsbehoeften
1 Rik		A B B	4	Leest vlot en nauwkeurig. Intonatie eentonig. Woordenschat vrij klein. Leesbegrip gaat vooruit. Leest weinig thuis. Vraagt negatieve aandacht in de groep. Heeft veel begeleiding nodig. Zegt vaak: ik snap het niet. Inzet gaat goed vooruit. Complimenten helpen.	AVI 5, zinsmelodie verbeteren, woordenschat vergroten Veel complimenten geven, Thuis lezen stimuleren
2 Thijs	x	C D E	2	Loopt steeds meer achter. Taalbegrip zwak. Houding bij lezen is verkeerd. Te dicht met gezicht bij papier. Moeite met direct herkennen. lettercombinaties. Weinig motivatie voor lezen. Soms b-d wisselingen Heeft veel extra hulp nodig. Leeft in eigen wereldje. Traag tempo. Faalangstig. Weinig contact met andere kinderen. Ken Thijs niet! Onderzoek oogarts?	AVI 3, woordjes vlot lezen, leesmotivatie vergroten Wisselrijtjes, aandacht voor b-d wisselingen, 3 x p/w extra instructie en extra lezen, succeservaringen op laten doen, regelmatig gesprekjes met Thijs. Gesprek met ouders plannen. Wat is er aan de hand met Thijs?
3 Myra		B A B	5	Goed tempo en goede leestoon. Verbeterd zelf goed leesfouten. Leesmotivatie bij vrijlezen matig. :Leest thuis weinig. Bijwijzen helpt goed. Weinig dingen interesseren Myra. Houd erg van stripboeken. Snel verveeld en afgeleid.	AVI-6, belangstelling lezen vergroten Zelf boekjes laten kiezen, ook informatieve boekjes, thuis lezen bevorderen Meer uitdagende werkvormen

Werken met groepsplannen

Suggesties en tips

- Maak van het groepsplan een werkdocument (weekplanning)
- Maak afspraken over differentiatievormen in school
- Bespreek hoe je de instructie- en leertijd voor groepjes leerlingen op het rooster kunt uitbreiden
- Zorg voor méér handen in de klas (rol onderwijsassistent en remedial teacher)
- Besteed in groep 1-2 aandacht aan (leerlijnen) ontluikend lezen en ontluikende gecijferdheid

Klassenconsultaties zijn essentieel tijdens invoering

Format didactisch groepsplan (1)

Groep: Leerkracht: Datum:	Vakgebied: Methode: Periode:
---------------------------------	------------------------------------

Groep/ namen	Wat wil ik bereiken? Doel	Inhoud (wat)	Aanpak/methodiek (hoe)	Organisatie	Evaluatie
Basis- aanbod					
<i>Subgroep 1</i> (namen)					
<i>Subgroep 2</i> (namen)					

Format didactisch groepsplan (2)

Groep: Leerkracht: Datum:	Vakgebied: Methode: Periode:
---------------------------------	------------------------------------

Groep/ namen	Wat wil ik bereiken? Doel	Inhoud (wat)	Aanpak/methodiek (hoe)	Organisatie	Evaluatie
<i>Subgroep 1 (namen)</i>					
<i>Subgroep 2 (namen)</i>					
<i>Subgroep 3 (namen)</i>					

Groepsbesprekingen

Suggesties en tips

- Rooster de leerkracht tijdens schooltijd vrij
- Insteek = hele groep, niet het bespreken van individuele leerlingen
- Maak duidelijke afspraken over wat voorbereid moet zijn voorafgaand aan de groepsbespreking (aansturing)
- Neem in laatste groepsbespreking overdracht naar nieuwe groep mee

Géén info verzamelen, maar doel- en handelingsgericht aanbod komende periode bepalen

Ga uit van de begeleidingsvraag leraar

Randvoorwaarden en succesfactoren

- Goede oriëntatie in team is noodzakelijk
- Geen andere grote vernieuwingsonderwerpen: er wordt groot beroep op innovatiecapaciteit school gedaan
- Invoering 1-zorgroute neemt tenminste drie jaren in beslag. Tijdspad verschilt per school
- Scholing van leraren vooraf én tijdens implementatie is essentieel en versterkt handelingsgericht werken. Open en lerende organisatie
- Gezamenlijke studiedagen versterken doorgaande lijn in school
- Van focus op de werkwijze náár focus op versterken van de inhoudelijke kwaliteit handelingsgericht werken

Randvoorwaarden en succesfactoren

- Intern begeleider speelt cruciale rol en ondersteunt handelingsgericht werken van leraren. 'Van loopjongen naar coach'.
- Schoolleider stimuleert, motiveert, faciliteert, monitoort en bewaakt de invoering van 1-zorgroute. Aansturen op duidelijke afspraken.
- Extern schoolbegeleider is van grote invloed op kwaliteit invoering 1-zorgroute (meer deskundigheidsbevordering externe schoolbegeleiders).

Kwaliteitsimpuls

Citaten schoolleiders

“Invoering 1-zorgroute legt de vinger op de zere plek”

“Invoering 1-zorgroute schudt zaken op in school”

Aandachtspunten schoolniveau

- Verhelderen leerlijnen (cruciale leermomenten)
- Optimaliseren leerlingvolgsysteem
- Gesprekken met kinderen en met ouders
- Versterken klassenmanagement leraren
- Digitaliseren LVS, groepsoverzichten en groepsplannen
- Professionaliseren leraren (POP, collegiale consultatie)

1-zorgroute biedt zicht op leeropbrengsten in school

1-zorgroute in SWV/regio

- Ondersteunen en aansturen van invoering in scholen
- Bundelen en delen van expertise in regionale netwerken
- Afstemming tussen de schoolinterne en schoolexterne zorg
- Overgang naar groep 1 én de overgang PO-VO

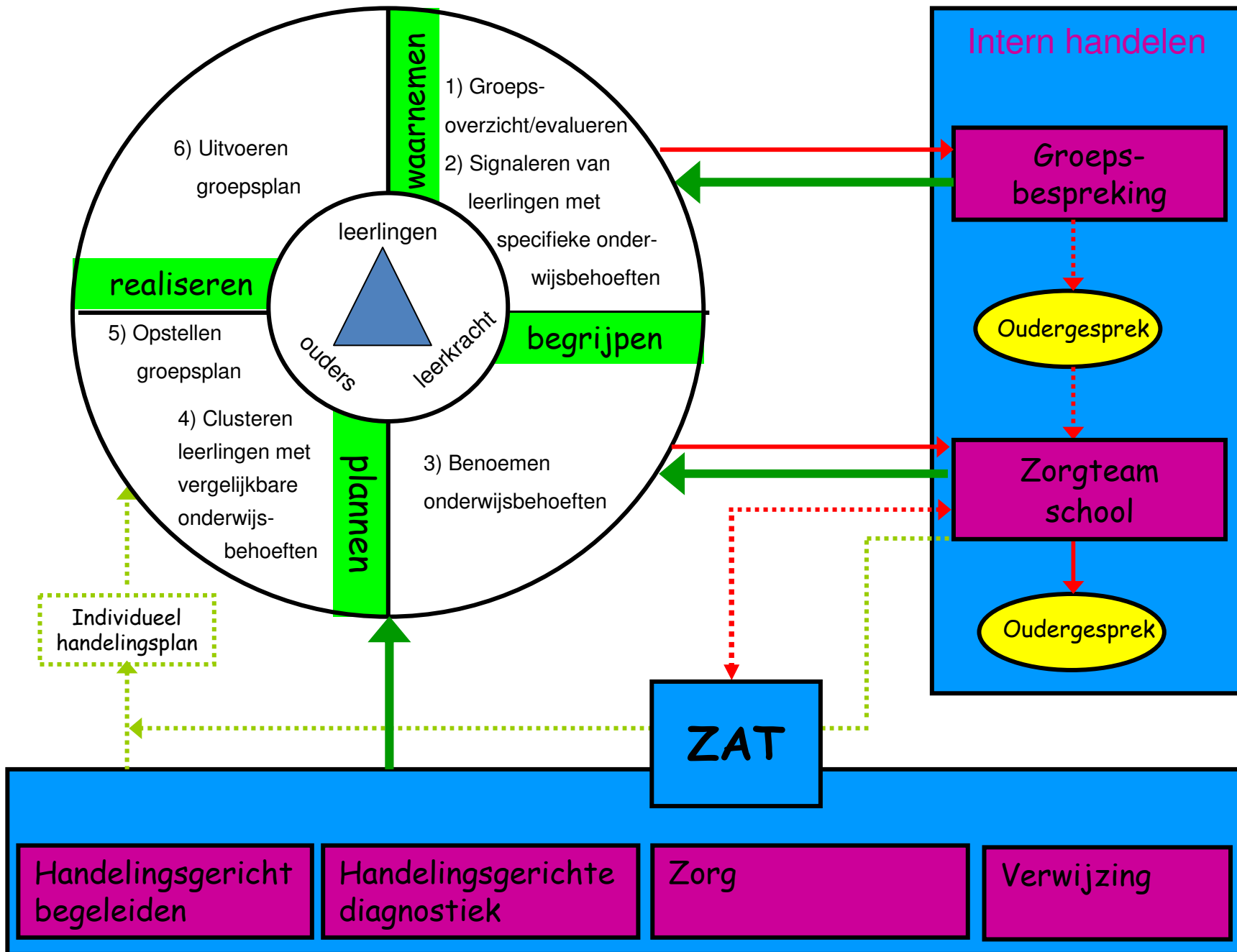

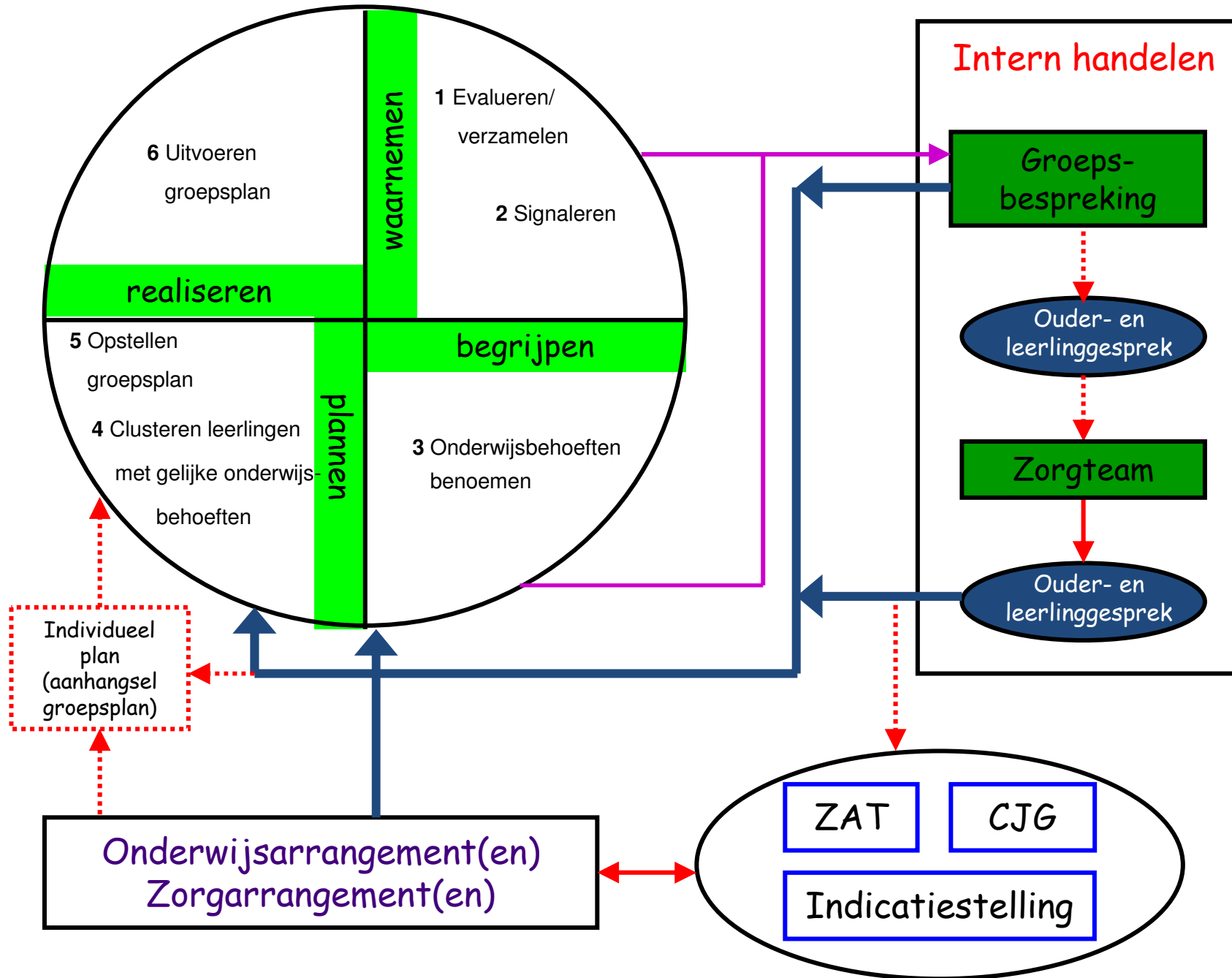
Eerste ervaringen en resultaten (1)

- 1-zorgroute biedt een gezamenlijk denk- en werkkader voor alle geledingen in SWV
- Invoering van dit kader is een kwestie van lange adem
Partijen hebben verschillende cultuur/taal
- Werken met zorgteams in school en bovenschools ZAT lijkt oplossing te bieden
- De route naar ZAT is teveel éénrichtingsverkeer
- De omslag van hulpvraag kind naar begeleidingsvraag leraar vraagt andere expertise van de actoren in de bovenschoolse zorg

Eerste ervaringen en resultaten (2)

- Benut netwerken IB'ers en schoolleiders om expertise te delen
- Intern begeleiders zijn belangrijke schakel naar externe onderwijszorg
Faciliteren en deskundigheid vergroten
- Ouders beter betrekken bij stappen
- Binnen 1-zorgroute 1 loket inrichten
- Hoe vele ontwikkelingen in regio beter op elkaar afstemmen? Denk aan Passend Onderwijs, CJG, Jeugdbeleid gemeenten
In veel regio's dreigt impasse

Discussie

Welke kansen en mogelijkheden biedt 1-zorgroute voor uw eigen praktijk?

Bijdrage aan passend onderwijs

- Gezamenlijk denk- en werkkader
- Brengt passend onderwijs naar de klas (primair proces)
- Vergroot professionaliteit leraar
- Doorgaande leer- en zorglijnen
- Verbeteren kwaliteit onderwijszorg in school en SWV

Passend onderwijs

Gaat dit over
mij ...?

Producten

- Brochure 1-zorgroute
- Handreiking 1-zorgroute voor leraren en IB'ers
- Draaiboek invoering 1-zorgroute in school
- Draaiboek invoering 1-zorgroute in SWV
- Supplement voor sbo-scholen

www.lcowijzer.nl

Méér informatie en vragen

a.clijssen@kpcggroep.nl